
SZABAD ITT FOCIZNI?

A társadalmi szokásrend

A modul típusa:	Magyar mint idegen nyelv
Modulszám:	11
Életkor:	14–16 év
Nyelvi szint:	A1
Készítette:	Jakab Ildikó, Varga Virág

A kiadvány az Educatio Kht. Kompetenciafejlesztő oktatási program
kerettanterve alapján készült

A kiadvány a Nemzeti Fejlesztési Terv Humán erőforrás-fejlesztési Operatív Program 3.1.1. központi program (Pedagógusok és oktatási szakértők felkészítése a kompetencia alapú képzés és oktatás feladataira) keretében készült, a sulinoVA oktatási programcsomag részeként létrejött tanulói információhordozó. A kiadvány sikeres használatához szükséges a teljes oktatási programcsomag ismerete és használata. A teljes programcsomag elérhető: www.educatio.hu címen.

Szakmai vezető: Kuti Zsuzsa

Szakmai bizottság: Enyedi Ágnes, dr. Majorosi Anna, dr. Morvai Edit, dr. Poór Zoltán

Szakértő: dr. Pelczer Katalin

Alkotó szerkesztő: Sákovics Lília

Felelős szerkesztő: Burom Márton

©

Szerzők: Bánhidi Judit, Jakab Ildikó, Maróti Orsolya, Varga Virág

Educatio Kht. 2008.

A MODUL LEÍRÁSA	A tiltás és a megengedés, valamint a szükségesség nyelvi kifejezése. Iskolai és egyéb társadalmi szabályok, szokások. A főnévi igenév ragozott formái és néhány főnévi igeneves szerkezet.
A MODUL CÉLJA	A beilleszkedés segítése a megengedés és a tiltás, a szokások és a helyes magatartás, illem nyelvi eszközeinek a megismertetésével, használatuk begyakoroltatásával. A nyelvi készségek mellett a figyelem, a memória és az együttműködés képességének fejlesztése.
AJÁNLOTT ÓRASZÁM	5 óra
AJÁNLOTT KOROSZTÁLY	14–16 év
NYELVI SZINT	A1–
AJÁNLOTT BEMENETI NYELVI SZINT	-
MODULKAPCSOLÓDÁSI PONTOK	
Kereszttantervi szinten	Ember és társadalom
Modulok szintjén	Az előző 10 modulhoz kapcsolódik.
A FEJLESZTÉS FÓKUSZAI	
Idegen nyelvi kompetenciák	<ul style="list-style-type: none"> ■ lexikális: a témával kapcsolatos szókincs ismerete ■ grammatikai: a főnévi igenév ragozása és főnévi igeneves szerkezetek alkalmazásának képessége ■ fonológiai: helyes hangjelölés ■ helyes ejtési ■ pragmatikai: a különböző helyzetekben való megfelelő viselkedés képessége
Általános kompetenciák	A figyelem, a memória és az együttműködés képességének fejlesztése.
ÉRTÉKELÉS	Az értékelés a hibák minél gyorsabb korrigálásával és a feladat végrehajtása után történő szóbeli értékeléssel, gyakori motiváló dicsérettel történik.
MÓDSZERTANI AJÁNLÁS	A legfontosabb tanári készség az, hogy a tanár legyen képes saját anyanyelvét idegen nyelvként szemlélni: Rendelkezzen a nyelv rendszerére és működésére vonatkozó ismeretekkel, illetve ügyeljen arra, hogy a célnyelv használatát a tanulók aktuális nyelvtudásához igazítsa. A közvetítőnyelv hiánya megkívánja a tanártól, hogy metakommunikációt is alkalmazzon, gesztusokkal, szimbólumokkal éljen.

SZAKIRODALMI AJÁNLÁS

Bárdos Jenő: *A kreatív tanári személyiség*. Pedagógiai Szemle, XXXV. Évfolyam 7-8. 753-758.

Cropley, A. J.: *Tanítás sablonok nélkül*. Tankönyvkiadó, 1983.

Medgyes Péter: *A kommunikatív nyelvoktatás*. Eötvös József könyvkiadó, 1995.

Szili Katalin: *Vezérkönyv a magyar grammatika tanításához*. Enciklopédia Kiadó, 2006. 95. – 103–110.

Widdowson H. G.: *Teaching Language as Communication*. Oxford University Press, Oxford, 1978.

A MODUL TÉRKÉPE

ÓRA SZÁMA	A FEJLESZTÉS FÓKUSZA	FŐBB TEVÉKENYSÉGEK	NYELVI TARTALOM	SZÜKSÉGES ESZKÖZÖK
1.	<ul style="list-style-type: none"> ■ lexikális kompetencia: a szókincs bővítése ■ grammatikai kompetencia: újabb grammatikai elemek tanulása ■ helyesírási kompetencia: az íráskészség fejlesztése ■ pragmatikai kompetencia: párbeszéd szerkesztése ■ a szókincs rögzítése ■ kérdésfeltevés és válaszadás ■ beszélgetés ■ a tiltás és megengedés nyelvi kifejezése ■ a tanár által készített szókétyák ■ a memóriajáték kártyái ■ feladatlapok: 1.3.A feladatlap, 1.3.B feladatlap ■ A4-es papírlapok 	<ul style="list-style-type: none"> ■ a szókincs rögzítése ■ kérdésfeltevés és válaszadás ■ beszélgetés 	<ul style="list-style-type: none"> ■ a tiltás és megengedés nyelvi kifejezése 	<ul style="list-style-type: none"> ■ a tanár által készített szókétyák ■ a memóriajáték kártyái ■ feladatlapok: 1.3.A feladatlap, 1.3.B feladatlap ■ A4-es papírlapok

ÓRA SZÁMA	A FEJLESZTÉS FÓKUSZA	FŐBB TEVÉKENYSÉGEK	NYELVI TARTALOM	SZÜKSÉGES ESZKÖZÖK
2.	<ul style="list-style-type: none"> ■ lexikális kompetencia: a szó-kincs bővítése ■ grammatikai kompetencia: újabb grammatikai elemek tanulása ■ helyesírási kompetencia: az íráskészség fejlesztése ■ szociolingvisztikai kompetencia: társadalmilag elfogadott nyelvi kifejezőeszközök tanítása ■ pragmatikai kompetencia: párbeszéd szerkesztése 	<ul style="list-style-type: none"> ■ gyakorlás ■ kérdésfeltevés és válaszadás ■ véleményalkotás ■ vita 	<ul style="list-style-type: none"> ■ a tiltás és megengedés nyelvi kifejezése 	<ul style="list-style-type: none"> ■ feladatlapok: 2.1. feladatlap
3.	<ul style="list-style-type: none"> ■ lexikális kompetencia: a szó-kincs bővítése ■ grammatikai kompetencia: újabb grammatikai elemek tanulása ■ helyesírási kompetencia: az íráskészség fejlesztése ■ szociolingvisztikai kompetencia: társadalmilag elfogadott nyelvi kifejezőeszközök tanítása ■ pragmatikai kompetencia: párbeszéd szerkesztése 	<ul style="list-style-type: none"> ■ új szó-kincs tanítása ■ ismétlés ■ gyakorlás ■ kérdésfeltevés és válaszadás ■ beszélgetés 	<ul style="list-style-type: none"> ■ a szükségesség kifejezése ■ a főnévi igenév ragozása 	<ul style="list-style-type: none"> ■ feladatlapok: 3.3. feladatlap

ÓRA SZÁMA	A FEJLESZTÉS FÓKUSZA	FŐBB TEVÉKENYSÉGEK	NYELVI TARTALOM	SZÜKSÉGES ESZKÖZÖK
4.	<ul style="list-style-type: none"> ■ lexikális kompetencia: a szókincs bővítése ■ grammatikai kompetencia: újabb grammatikai elemek tanulása ■ helyesírási kompetencia: az íráskészség fejlesztése ■ szociolingvisztikai kompetencia: társadalmilag elfogadott nyelvi kifejezőeszközök tanítása ■ pragmatikai kompetencia: párbeszéd alkotása 	<ul style="list-style-type: none"> ■ hallott szöveg értése ■ gyakorlás ■ beszélgetés 		<ul style="list-style-type: none"> ■ feladatlapok: 4.1. feladatlap, 4.2. feladatlap □ 4.3. hanganyag ■ magnetofon
5.	<ul style="list-style-type: none"> ■ lexikális kompetencia: a szókincs bővítése 	<ul style="list-style-type: none"> ■ beszélgetés ■ áttekintő szövegolvasás 	<ul style="list-style-type: none"> ■ autentikus szöveg globális értése 	<ul style="list-style-type: none"> ■ 5.1. képkártya ■ feladatlapok: 5.2. feladatlap

A FELDOLGOZÁS MENETE

1. ÓRA: VIGYÁZAT! EZ TILOS!

Az óra célja:

- a tiltást és megengedést kifejező főnévi igeneves szerkezetek bemutatása és alkalmazása
- társadalmi szabályok tudatosítása és interkulturális összevetése

Szükséges eszközök, segédanyagok:

- a tanár által készített szókérttyák
- a memóriajáték kártyái
- 1.3.A feladatlap, 1.3.B feladatlap
- A4-es papírlapok

1. FELADAT

Mit gondoltok, hol vagyok?
– nyilvános helyek, intézmények megnevezésének ismétlése

IDŐ

5 perc

KIEMELT KÉSZSÉGEK, KÉPESSÉGEK

a szókéncs aktivizálásának képessége, íráskézség

TANULÁSSZERVEZÉS, MUNKAFORMÁK

teljes csoportos

ESZKÖZÖK

a tanár által készített szókérttyák

TANÁRI TEVÉKENYSÉG

1. A tanár előzetesen kártyákat készít, amelyekre egy-egy rövid mondatot ír: *Moziban* vagy. *Könyvtárban* vagy. *Uszodában* vagy. Stb. A feladat megvilágításaként tipikus testhelyzet és mozdulatok segítségével eljátssza, hogy hol tartózkodik, például egy mozgó járművön kapaszkodik. A tanulókhöz fordul: **Mit gondoltok, hol vagyok?**

TANULÓI TEVÉKENYSÉG

1. A tanulók válaszolnak: **(Autó)buszon/Villamoson/Metrón.** Stb.

2. Valamelyik tanulóval húzat a szókértákéból, és arra kéri, hogy mutassa be pantomim segítségével a kártyán szereplő információt, a többieket pedig arra, hogy ne mondják, hanem írják a füzetükbe a megoldást. A feladat végrehajtása során ügyel arra, hogy mindenkire sor kerüljön. A kihúzott kártyákat visszakeri, és a bemutatás sorrendjében maga elé helyezi.
3. Ellenőrzésképpen a táblára íratja a megoldásokat, és összeveteti a megfelelő szókértákéval.

2. A tanulók egymás után húznak a kártyákéból, és eljátsszák az azon olvasható információt.
3. A tanulók figyelemmel kísérik, hogy a társuk a helyes választ adta-e, és hogy azt helyesen írta-e a táblára.

2. FELADAT	Dohányozni tilos! – a tiltó szerkezet bemutatása és elsajátítása
IDŐ	15 perc
KIEMELT KÉSZSÉGEK, KÉPESSÉGEK	a szókinés aktivizálásának képessége; verbális emlékezet
TANULÁSSZERVEZÉS, MUNKAFORMÁK	frontális, teljes csoportos és pármunka
ESZKÖZÖK	a memóriajáték kártyái

TANÁRI TEVÉKENYSÉG

1. A tanár a párokba szervezett tanulók elé helyezi a memóriajáték piktogramjait: **Hol láttatok már ilyen táblákat? Beszéljétek meg a párotokkal!**
2. Miután meghallgatta a tanulók választát, a szöveges tiltásokat is a tanulók elé helyezi: **Melyik tábla és felirat jelenti ugyanazt? Tegyétek a feliratokat a megfelelő táblák alá!**
3. A tanár memorizáltatja a tiltó szerkezeteket: egyre több feliratot fordít le.

TANULÓI TEVÉKENYSÉG

1. A tanulók pármunkában összegyűjtik azokat a helyeket, ahol találkoztak már a tanár által mutatott tiltótáblákkal.
2. A tanulók megosztják a tanárral és a többi párral a megbeszélteket: **A múzeumokban van ilyen tábla.** Stb. Majd teljes csoportos munkában párosítják a táblákat és a feliratokat.
3. A tanulók igyekeznek felidézni a tiltó táblák szöveges megfelelőjét.

A DIFFERENCIÁLÁS LEHETŐSÉGEI

A DIFFERENCIÁLÁS SZEMPONTJA

azoknak a tanulóknak, akik nagyobb szókinccsel rendelkeznek, és a tiltások lexikája már nem új számukra

ESZKÖZÖK

a memóriajáték kártyái

LEÍRÁS

A tanár memóriajátékot játszat a tanulókkal. (Lásd a 7–8. évfolyam 2. modul 3.2. feladat memóriajáték-leírását!)

3. FELADAT

Szabad itt telefonálni?

– a tiltás és megengedés nyelvi kifejezésének bemutatása és gyakorlása

IDŐ

20 perc

KIEMELT KÉSZSÉGEK, KÉPESSÉGEK

írás-készség; a szókinccs aktivizálásának képessége, a kérdésfeltevés képessége, mondatalkotói képesség, kommunikációs képesség

TANULÁSSZERVEZÉS, MUNKAFORMÁK

frontális és pármunka

ESZKÖZÖK

1.3.A feladatlap, 1.3.B feladatlap, A4-es papírlapok

TANÁRI TEVÉKENYSÉG

1. A tanár a tanulókhöz fordul: **Hol tilos dohányozni?** A válaszaik után bevezeti a *szabad* fogalmát: **Igen. Ezeken a helyeken tilos, nem szabad dohányozni. És az utcán szabad dohányozni?** A táblára írva az alábbiakat még világosabbá teszi az új nyelvi elem jelentését: *tilos = nem szabad, nem tilos = szabad*. Majd további kérdésekkel gyakoroltatja az alkalmazást: **A könyvtárban szabad telefonálni? Hol nem szabad telefonálni?** Stb.

2. A tanár párokba osztja a tanulókat, és kiosztja az 1.3. feladatlapokat – a pár egyik tagjának az A, a másik tagjának a B részt adja: **Nézzétek meg a táblákat és a helyeket: Vannak ott olyan táblák? Kérdezzétek egymást!** Példát ad az alkalmazandó kérdéstípusra egy olyan tanulóhoz fordulva, akinek a táblázatában szerepel a szükséges információ: **A vonaton szabad dohányozni?**

Miután a párok befejezték a munkát, meghallgatja a megoldásokat, és rövid beszélgetés keretében kiegészítéseket is tesz: **A vonaton mindenütt szabad dohányozni? Vannak olyan vonatok, ahol sehol sem szabad dohányozni?**

TANULÓI TEVÉKENYSÉG

1. A tanulók válaszolnak a feltett kérdésekre (**Az iskolában, múzeumban, moziban stb.**), és igyekeznek megérteni a bemutatott nyelvi elem jelentését, majd gyakorolják a használatát a tanár által irányított beszélgetésben.

2. A tanulók pármunkában kérdezik egymást a táblázatukból hiányzó információkról: **A vonaton szabad dohányozni? Igen (, szabad)./ Szabad.**

A munka befejezése után a táblázatuk összevetésével ellenőrzik a megoldást. Végül részt vesznek a tanár által irányított beszélgetésben.

3. A tanár előkészíti a feladatot: **Sok helyen nemcsak táblák vannak, hanem szöveg is: Leírják, tájékoztatják az embereket, hogy mit tilos csinálni. Most ti is írjatok egy ilyen tájékoztatót!** Minden párnak ad egy A4-es papírlapot és a táblázatban szereplő intézmények közül megnevez egyet. A pármunka befejezése után irányítja a közös ellenőrzést.

3. A tanulók pármunkában megírják a tanár által megjelölt nyilvános hely, intézmény tájékoztatóját – a táblázatukban szereplő információkat felhasználva. Végül teljes csoportos munkában átnézik egymás munkáját, ha szükséges, tartalmilag és nyelviileg is javítják.

4. FELADAT	Hasznos tanácsok turistáknak – a házi feladat előkészítése
IDŐ	5 perc
KIEMELT KÉSZSÉGEK, KÉPESSÉGEK	írás-készség, a szókinccs aktivizálásának képessége, mondatalkotói képesség, szövegalkotói képesség
TANULÁSSZERVEZÉS, MUNKAFORMÁK	frontális, egyéni
ESZKÖZÖK	-

TANÁRI TEVÉKENYSÉG

1. A tanár kérdésekkel irányított beszélgetésben előkészíti a házi feladatot. Arról kérdezi a tanulókat, hogy milyen különbség van a tiltások tekintetében az országuk és Magyarország között: **A ti országokban hol tilos dohányozni? Az utcán, tereken, parkokban mindent szabad csinálni? Mit nem szabad csinálni az utcán, amit Magyarországon szabad? Stb.** Majd elmagyarázza a házi feladatot: **Az egyik magyar osztálytársatok a nyári szünetben a ti országotokba utazik. Segítetek neki! Írjátok le, hogy milyen különbség van Magyarország és a ti országotok között: hol mit szabad és mit nem szabad csinálni.** A következő órán elkéri a tanulók fogalmazását, hogy kijavíthassa az esetleges hibákat.

TANULÓI TEVÉKENYSÉG

1. A tanulók részt vesznek a beszélgetésben.

Otthon megírják a házi feladatot.

2. ÓRA: SZABÁLYOK MAGYARORSZÁGON

Az óra célja:

- a *lehet, szabad, tilos* helyzetekben való alkalmazása
- Magyarország és a tanulók országa bizonyos szabályainak megismerése és összevetése

Szükséges eszközök, segédanyagok:

- 2.1. feladatlap

1. FELADAT	Hány éves kortól lehet szavazni Magyarországon? – kvíz
IDŐ	13 perc
KIEMELT KÉSZSÉGEK, KÉPESSÉGEK	a szókincs aktivizálásának képessége, a kérdésfeltevés és válaszadás képessége
TANULÁSSZERVEZÉS, MUNKAFORMÁK	teljes csoportos, láncba szerveződő és egyéni munka
ESZKÖZÖK	2.1. feladatlap

TANÁRI TEVÉKENYSÉG

1. A tanár kiosztja a 2.1. feladatlapot, majd bevezeti a feladatot: **A múlt órán arról beszélünk, mit szabad, lehet és mit nem szabad, nem lehet bizonyos helyeken csinálni. Most arról beszélgetünk, hogy hány éves korban lehet például autót vezetni Magyarországon. Ti mit gondoltok? Töltsétek ki ezt a kvízt!**

2. A tanár a tanulókkal ellenőrzi a feladat megoldását. Az egyik tanulóhoz fordul: **Mit gondolsz, hány éves kortól lehet autót vezetni Magyarországon?** Ha a tanuló helyes választ ad, őt illeti meg a kérdéses joga. Ha nem jól tippelt, a tanár egy másik tanulót szólít fel.

TANULÓI TEVÉKENYSÉG

1. A tanulók a 2.1. feladatlapot bekarikázzák a szerintük megfelelő választ.

2. A tanuló válaszol a tanár kérdésére. Ha helyes választ ad, ő teszi fel a következő kérdést valamelyik társának. Ily módon – láncba szerveződve – ellenőrzik az adott válaszok helyességét.

2. FELADAT **És a te országodban...?****IDŐ** 12 perc**KIEMELT KÉSZSÉGEK, KÉPESSÉGEK** a szókincs aktivizálásának képessége; spontán nyelvhasználat; az együttműködés képessége, a véleményformálás képessége**TANULÁSSZERVEZÉS, MUNKAFORMÁK** pár- és egyéni munka**ESZKÖZÖK** -**TANÁRI TEVÉKENYSÉG**

1. A tanár ismerteti a feladatot: **Most ti következtek. Írjatok egy hasonló kérdőívet a ti országotokban levő szabályokról!**

2. A tanár megkéri a párokba szerveződött tanulókat, hogy hasonlítsák össze az általuk készített kérdőíveket, s a két kérdőívből készítsenek egyet, beleépítve abba az eltérő kérdéseket is.

TANULÓI TEVÉKENYSÉG

1. A tanulók önállóan készítenek egy kérdőívet.

2. A tanulók párban dolgoznak, készítenek egy közös kérdőívet.

A DIFFERENCIÁLÁS LEHETŐSÉGEI**A DIFFERENCIÁLÁS SZEMPONTJA**

olyan csoportban, ahol több különböző nemzetiségű tanuló tanul

ESZKÖZÖK

-

LEÍRÁS

A tanár az azonos nemzetiségű tanulókat rendezi kiscsoportokba, s így dolgoznak az óra további részében is.

3. FELADAT **Mit gondoltok...?****– villám-vetélkedő****IDŐ** 10 perc**KIEMELT KÉSZSÉGEK, KÉPESSÉGEK** beszédértés; a kérdésfeltevés képessége, mondatalkotói képesség, kommunikációs képesség; a figyelem képessége, az együttműködés képessége**TANULÁSSZERVEZÉS, MUNKAFORMÁK** teljes csoportos és pármunka**ESZKÖZÖK** -

TANÁRI TEVÉKENYSÉG

3. A tanár választ egy párost, akiknek az a feladatuk, hogy három választ megadva ismertessék a kérdéseiket, tesztelven a többi tanulót.

4. A tanár a többi párost is megkéri, hogy tegyék fel azokat a kérdéseket, illetve a hozzájuk kapcsolódó válaszlehetőségeket, amelyek még nem hangzottak el.

TANULÓI TEVÉKENYSÉG

3. A kiválasztott páros tagjai mint moderátorok kérdezik a tanulótársaikat.

4. A tanulók ismertetik kérdéseiket, a többiek a megadott válaszokból igyekeznek kiválasztani a helyeset.

4. FELADAT

Mi a véleményed?
– irányított beszélgetés

IDŐ

9 perc

KIEMELT KÉSZSÉGEK, KÉPESSÉGEK

mondatalakotói képesség, spontán nyelvhasználat, a véleményformálás képessége; az együttműködés képessége

TANULÁSSZERVEZÉS, MUNKAFORMÁK

teljes csoportos munka

ESZKÖZÖK

-

TANÁRI TEVÉKENYSÉG

1. A tanár előkészíti a feladatot: Kérdést tesz fel az egyik tanulónak: **Mit gondolsz arról, hogy Magyarországon 18 éves kortól lehet szavazni? Szerinted ez helyes? Túl korainak találsz? Miért?**

A tanár segíti a tanulót a véleménye megfogalmazásában. Mondatait megismétli, ha szükséges, a következő kifejezésekkel bővíti: *Azt gondolod, hogy.../ Az a véleményed, hogy.../ Szerinted.../ Úgy gondolod, hogy....* Stb.

2. A tanár a többi tanulót is megkéri, hogy mondják el véleményüket (használva az előbb bemutatott kifejezéseket), egyetértenek-e a korhatárokkal, mind a magyarországi, mind a saját országukat illető szabályokkal.

TANULÓI TEVÉKENYSÉG

1. A tanuló elmondja a véleményét. **Azt gondolom, hogy ez nem helyes, mert egy 18 éves fiú vagy lány még fiatal. / Szerintem egy 18 éves ember nem ismeri jól a politikai helyzetet.** Stb.

2. A tanulók megosztják egymással véleményüket.

5. FELADAT**Írd le, mit gondolsz!****– a házi feladat előkészítése****IDŐ**

1 perc

**KIEMELT KÉSZSÉGEK,
KÉPESSÉGEK**

a szókincs aktivizálásának képessége, mondatalkotói képesség, szövegalkotói képesség, a véleményformálás képessége

**TANULÁSSZERVEZÉS,
MUNKAFORMÁK**

egyéni munka

ESZKÖZÖK

-

TANÁRI TEVÉKENYSÉG

1. A tanár ismerteti a házi feladatot. Arra kéri a tanulókat, hogy egy 40-60 szavas fogalmazás keretében írják le az órán ismertetett szabályokról a véleményüket. A következő óra elején elkéri a házi feladatot a tanulóktól, hogy otthon kijavíthassa az esetleges hibákat.

TANULÓI TEVÉKENYSÉG

1. A tanulók – visszagondolva az órán elhangzottakra – otthon elkészítik a fogalmazásukat.

3. ÓRA: MIT KELL TENNÜNK?

Az óra célja:

- a szükségesség kifejezése
- újabb társadalmi szabályok megismerése
- a főnévi igenév ragozott formáinak elsajátítása

Szükséges eszközök, segédanyagok:

- 3.3. feladatlap

1. FELADAT	Babonás vagy?
IDŐ	10 perc
KIEMELT KÉSZSÉGEK, KÉPESSÉGEK	beszédképesség; a kérdésselvetés képessége, mondatalkotói képesség, kommunikációs képesség; a figyelem képessége, együttműködési képesség
TANULÁSSZERVEZÉS, MUNKAFORMÁK	teljes csoportos munka
ESZKÖZÖK	-

TANÁRI TEVÉKENYSÉG

1. A tanár előkészíti a feladatot. Azért, hogy tisztázza a *babona* szó jelentését a tanulókkal, kérdést tesz fel a tanulóknak: **Mit csináltok, ha fekete macskát láttok az utcán? Mit csináltok, ha kéményseprőt láttok?**

Miután meghallgatta a tanuló válaszait, újabb kérdést tesz fel: **Tudjátok, mi a közös ezekben a dolgokban? Hogyan nevezzük ezeket a dolgokat?** Ha a tanuló nem ismerik a *babona* szót, megmondja, illetve elmagyarázza a szó jelentését.

2. A tanár újabb kérdéseket tesz fel a tanulóknak: **Mit gondoltok, a babonás ember szerint mit kell tenni, ha hulló csillagot látunk? Ha valamit kimondasz, és azt szeretnéd, hogy megtörténjen?** A tanuló válaszaiból kiválasztja a „helyes” megoldást, és a mondatot megismétli, de átalakítja a főnévi igenevet T/1. formájúvá. **Ha hulló csillagot látunk, kívánnunk kell valamit.** Majd a tanulókkal együtt megalkotja a többi alakot is, a főnévi igenév minden személyű alakját bemutatja a tanulóknak.

TANULÓI TEVÉKENYSÉG

1. A tanuló válaszolnak a tanár kérdéseire. Figyelemmel kísérik a tanár magyarázatát, az új szavakat leírják a füzetükbe, szótárfüzetükbe.

2. A tanuló válaszolnak a feltett kérdésekre, majd figyelemmel kísérik a tanár magyarázatát. A füzetükbe, szótárfüzetükbe rögzítik az új nyelvtani formát.

2. FELADAT Babonáinkról**IDŐ** 5 perc**KIEMELT KÉSZSÉGEK,
KÉPESSÉGEK**

a beszédértés, a figyelem képessége; a kérdésfeltevés képessége, a kommunikációs képesség, a mondatalkotói képesség; az együttműködési képesség a szókincs aktivizálásának képessége, spontán nyelvhasználat

**TANULÁSSZERVEZÉS,
MUNKAFORMÁK**

teljes csoportos munka

ESZKÖZÖK

-

TANÁRI TEVÉKENYSÉG

1. A tanár bevezeti a feladatot. **Most szeretnék tőletek a babonákról hallani. A ti országotokban ismerősek ezek a babonák? Ott mit kell tenni? Mondjatok még néhány babonát!**

TANULÓI TEVÉKENYSÉG

1. A tanulók sorolják az országukban ismert babonákat, ha szükséges, elmagyarázzák azok jelentését a többi tanulónak.

3. FELADAT Mit kell tennem?**IDŐ** 20 perc**KIEMELT KÉSZSÉGEK,
KÉPESSÉGEK**

beszédértés; a kérdésfeltevés képessége, mondatalkotói képesség, kommunikációs képesség, spontán nyelvhasználat; a figyelem képessége, együttműködési képesség

**TANULÁSSZERVEZÉS,
MUNKAFORMÁK**

teljes csoportos és kiscsoportos munka

ESZKÖZÖK

3.3. feladatlap

TANÁRI TEVÉKENYSÉG

1. A tanár az óra előtt felvágja a 3.3. feladatlapot, minden kártyára egy szituáció jut. Bevezeti a feladatot: **Most komolyabb helyzetekről, nem babonákról beszélgetünk.** Az adott szituációnak megfelelően kiválaszt 1, 2 vagy 3 tanulót a csoportban, majd egy szituációs kártyát ad nekik.

2. A tanár figyelemmel kíséri a tanulók munkáját. Minden megjelenített helyzet után a többi tanulóhoz fordul: **Mit kell most tenni?**

TANULÓI TEVÉKENYSÉG

1. A tanulók a pantomim módszerével élve eljátsszák a helyzeteket.

2. A tanulók ötleteket, javaslatokat fogalmaznak meg – a helyzetnek megfelelően.

A DIFFERENCIÁLÁS LEHETŐSÉGEI

A DIFFERENCIÁLÁS SZEMPONTJA kis létszámú csoportban (max. 3 fő)

ESZKÖZÖK 3.3. feladatlap

LEÍRÁS A tanár felolvassa a tanulóknak a helyzeteket, majd közösen megbeszélik, mi a teendő az adott helyzetben.

4. FELADAT **Mit lehet és mit nem lehet csinálni az iskolában?**

IDŐ 9 perc

KIEMELT KÉSZSÉGEK, KÉPESSÉGEK beszédértés; a kérdésfeltevés képessége, mondatalkotói képesség, kommunikációs képesség, a figyelem képessége, együttműködési képesség

TANULÁSSZERVEZÉS, MUNKAFORMÁK teljes csoportos munka

ESZKÖZÖK -

TANÁRI TEVÉKENYSÉG

1. A tanár előkészíti a feladatot: Beszélgetést kezdeményez az iskolában előforduló helyzetekről: **Mit lehet, és mit nem lehet a szünetben csinálni?**

2. A tanár újabb kérdéseket tesz fel: **Mit lehet, és mit nem lehet csinálni egy iskolai ünnepségen? Hogyan kell viselkedni? Hogyan emlékeztek vissza az iskolai ünnepségekre? Mit tapasztaltatok?**

A tanár irányítja a beszélgetést, segít, magyaráz, ha szükséges.

TANULÓI TEVÉKENYSÉG

1. A tanulók gondolkoznak, majd összegyűjtik a lehetséges helyzeteket.

2. A tanulók megosztják egymással tapasztalataikat, élményeiket. Pl. **A Himnusz közben állni kell, és csendben kell hallgatni. A fiúknak fehér inget és sötét nadrágot, a lányoknak fehér blúzt és sötét nadrágot vagy szoknyát kell viselniük.** Stb.

5. FELADAT **Mit lehet csinálni az órán?**
– a házi feladat előkészítése

IDŐ 1 perc

**KIEMELT KÉSZSÉGEK,
KÉPESSÉGEK** mondatalkotói képesség; verbális emlékezet.

**TANULÁSSZERVEZÉS,
MUNKAFORMÁK** egyéni munka

ESZKÖZÖK -

TANÁRI TEVÉKENYSÉG

1. A tanár előkészíti a feladatot: **Ma sokat beszélünk arról, mit lehet, mit kell csinálni az iskolában. Írjátok le, hogyan kell viselkedni egy órán! Mit lehet csinálni és mit nem?** A következő óra elején beszedi a házi feladatokat a tanulóktól, hogy otthon kijavíthassa az esetleges hibákat.

TANULÓI TEVÉKENYSÉG

1. A tanulók otthon megírják a házi feladatot.

4. ÓRA: TUDNI ILLIK, MI ILLIK

Az óra célja:

- az *illik* bevezetése
- társadalmi szokások tudatosítása és interkulturális összevetése

Szükséges eszközök, segédanyagok:

- 4.1. feladatlap, 4.2. feladatlap
- 4.3. hanganyag
- magnetofon

1. FELADAT	Mit mondunk? – beszélgetési szekvenciák tudatosítása
IDŐ	10 perc
KIEMELT KÉSZSÉGEK, KÉPESSÉGEK	a szókincs aktivizálásának képessége, kommunikációs képesség
TANULÁSSZERVEZÉS, MUNKAFORMÁK	egyéni, pár- és frontális munka
ESZKÖZÖK	4.1. feladatlap

TANÁRI TEVÉKENYSÉG

1. A tanár az egyik tanulóhoz fordul: **Hogy vagy?** A válasz elhangzása után megkérdezi, hogy ha nem vagyunk jól, szoktuk-e mondani: *Köszönöm, rosszul*. Miután tisztázta a tanulókkal, hogy ez nem szokás, kiosztja a 4.1. feladatlapot: **Tudjátok-e, hogy mikor mit szokás, mikor mit udvarias mondani?**

Megoldás:

1. – Tessék! / – Köszönöm.
2. – Jó étvágyat! / – Köszönöm, viszont kívánom.
3. – Bocsánat! / – Semmi baj.
4. – Köszönöm. / – Szívesen.
5. – Egészségedre! / – Köszönöm.

TANULÓI TEVÉKENYSÉG

1. A tanuló válaszol: **Köszönöm (szépen), jól.**

A tanulók egyéni munkában megoldják a feladatot: kiválasztják a képeken ábrázolt szituációkban alkalmazandó kifejezéseket.

2. A tanár párokba szervezi a tanulókat, és megkéri őket, hogy vessék össze a megoldásukat. Végül ellenőrzésképpen felolvastatja velük a dialógusokat – mindegyiket más párral. Ennek során bevezeti az *illik* kifejezést is: **Igen. Ha valaki jó étvágyat kíván nekünk, azt udvarias mondani, azt illik mondani: Köszönöm, viszont kívánom.** Stb. Megbeszéli velük a variációs lehetőségeket és azok stilisztikai értékét is (**Melyik udvariasabb? Kinek mondjuk? Ki mondja? Kinek nem illik ezt mondani?**): *Kösz. Kösz. Köszönöm. Köszönöm szépen. Nagyon köszönöm. Nagyon szépen köszönöm; Nincs mit. Szívesen. Kérem; Bocsánat! Elnézést!; Jó étvágyat! Jó étvágyat kívánok!; Kösz, viszont. Köszönöm, viszont. Köszönöm, viszont kívánom.*

2. A tanulók pármunkában segítik egymást, majd felolvassák a párbeszédet, végül részt vesznek a tanár által irányított beszélgetésben, amelyben tisztázzák, hogy melyik kifejezést milyen beszédhelyzetben használhatják.

A DIFFERENCIÁLÁS LEHETŐSÉGEI

A DIFFERENCIÁLÁS SZEMPONTJA

nagyobb szókinccsel rendelkező tanulóknak, ill. abban az esetben, ha a tanár az íráskészséget is fejleszteni akarja

ESZKÖZÖK

4.1. feladatlap

LEÍRÁS

A tanár levágja a feladatlapról a megadott kifejezéseket, így a tanulók saját szókészletükre támaszkodva oldják meg a feladatot.

2. FELADAT

Illik vagy nem illik?

IDŐ

15 perc

KIEMELT KÉSZSÉGEK, KÉPESSÉGEK

a szókinccs aktivizálásának képessége, kommunikációs képesség, a véleményformálás képessége

TANULÁSSZERVEZÉS, MUNKAFORMÁK

egyéni, pár- és frontális munka

ESZKÖZÖK

4.2. feladatlap

TANÁRI TEVÉKENYSÉG

1. A tanár kiosztja a 4.2. feladatlapokat, és megkéri a tanulókat, hogy a kifejezéseket párosítsák a rajzokkal.
2. A közös ellenőrzés után a tanár pármunkában dolgoztatja tovább a tanulókat: **Nézzétek meg a képeket, és beszéljétek meg, hogy Egér Emil mikor nem udvarias! Mit nem illik csinálni?**

TANULÓI TEVÉKENYSÉG

1. A tanulók egyéni munkában a feladatlapon található kifejezések mellé írják a hozzájuk tartozó képek sorszámát.
2. A párok megvitatják, hogy a képeken ábrázolt helyzetek közül melyik számít udvariatlanságnak.

3. Végül a tanár beszélgetés keretében ellenőrzi a feladat megoldását. Moderátorként viselkedik, hogy lehetőséget adjon az esetlegesen kibontakozó vitának.

3. A tanulók a tanár által irányított beszélgetés során elmondják, mely helyzetekről tartják úgy, hogy Egér Emil udvariatlanul viselkedik.

3. FELADAT	Mi nem helyes?
IDŐ	10 perc
KIEMELT KÉSZSÉGEK, KÉPESSÉGEK	beszédértés; a szókinccs aktivizálásának képessége, mondatalkotói képesség, a véleményformálás képessége; a figyelem képessége
TANULÁSSZERVEZÉS, MUNKAFORMÁK	teljes csoportos munka
ESZKÖZÖK	4.3. hanganyag, magnetofon

TANÁRI TEVÉKENYSÉG

1. A tanár bevezeti a feladatot: **Az előző feladat során azt fogalmaztuk meg, mi nem helyes a rajzokon ábrázolt szituációkban. Most 5 rövid párbeszédet fogtok hallani, szerintetek mi nem helyes a szituációkban?** Minden párbeszéd után megállítja a 4.3. hangfelvételt, és tanulókat arra ösztönzi, hogy megfogalmazzák, mi nem volt illendő a hallott szituációban.

2. Végül a tanár újra lejátsza a 4.3. hangfelvételt.

TANULÓI TEVÉKENYSÉG

1. A tanulók figyelmesen hallgatják a rövid párbeszédet, s elmondják, mi nem helyes az adott szituációban.

2. A tanulók újra meghallgatják a párbeszédet.

4. FELADAT	Ez furcsa volt!
	– a házi feladat előkészítése
IDŐ	10 perc
KIEMELT KÉSZSÉGEK, KÉPESSÉGEK	beszédértés; íráskészség, a szókinccs aktivizálásának képessége, szövegalkotói képesség
TANULÁSSZERVEZÉS, MUNKAFORMÁK	frontális és egyéni munka
ESZKÖZÖK	-

TANÁRI TEVÉKENYSÉG

1. A tanár az előző feladatok megbeszélése során megmutatkozó kulturális különbségekhez kapcsolódva arról kérdezi a tanulókat, hogy milyen társadalmi szokás vagy szabály volt szokatlan számukra Magyarországon. Majd a házi feladat témájának megvilágításaként elmeséli egy saját vagy mástól hallott – kultursokk-szerű – élményét, és megkéri a tanulókat, hogy ők is írjanak le egy olyan esetet, ami velük vagy valamelyik ismerősükkel történt meg. A következő órán elkéri a tanulók fogalmazását, hogy kijavíthassa az esetleges hibákat.

TANULÓI TEVÉKENYSÉG

1. A tanulók részt vesznek a tanár által irányított beszélgetésben. Otthon elkészítik a házi feladatukat.

5. ÓRA: ISMERED A HÁZIRENDET?

Az óra célja:

- autentikus szöveg globális értése

Szükséges eszközök, segédanyagok:

- képkártya
- 5.2. feladatlap

1. FELADAT	Mit nem szabad órán csinálnunk? – a szöveg témájának előkészítése
IDŐ	10 perc
KIEMELT KÉSZSÉGEK, KÉPESSÉGEK	beszédértés; a kérdésfeltevés képessége, mondatalkotói képesség, kommunikációs képesség; a figyelem képessége, együttműködési képesség
TANULÁSSZERVEZÉS, MUNKAFORMÁK	teljes csoportos és pármunka
ESZKÖZÖK	5.1. képkártya

TANÁRI TEVÉKENYSÉG

1. A tanár megkéri a párokba rendeződött tanulókat, hogy nézzék meg az 5.1. képkártyát. Kérdéseket tesz fel: **Hol készült ez a rajz? Óra van vagy szünet? Mit nem szabad csinálni az órán? Melyik tanuló kap szaktanári figyelmeztetést? Miért?** Megkéri a tanulókat, hogy párjukkal együtt beszéljék meg a választ.
2. A tanár figyelemmel kíséri a tanulók munkáját. Amikor minden tanulópár kész, közös ellenőrzés következik.

TANULÓI TEVÉKENYSÉG

1. A tanulók párban dolgoznak.
2. A tanulók ismertetik a megoldásukat.

2. FELADAT	Tanulói jogok és kötelességek – autentikus szöveg globális értése
IDŐ	35 perc
KIEMELT KÉSZSÉGEK, KÉPESSÉGEK	a szókincs aktivizálásának képessége, kulcskifejezések felismerésének képessége, a globális szövegértés képessége; a véleményformálás képessége
TANULÁSSZERVEZÉS, MUNKAFORMÁK	frontális, pár- és egyéni munka
ESZKÖZÖK	5.2. feladatlap

TANÁRI TEVÉKENYSÉG

1. A tanár előzetesen három részre vágja a feladatlapokat, hogy az egyes feladatokat külön adhassa oda a tanulóknak. Párokat szervez, majd az 5.2. feladatlap első részét kiosztva ellenőrzi, hogy világos-e a feladat: Tisztázza a *jog* és *kötelesség* fogalmát. Majd arra kéri a tanulókat, hogy először egyedül dolgozzanak, majd konzultáljanak a párjukkal. Az ellenőrzés frontálisan történik, a tanár irányítja az esetlegesen kialakuló vitát.

Megoldás: *1. kötelesség, 2. jog, 3. kötelesség, 4. jog, 5. jog, 6. kötelesség, 7. jog, 8. jog, 9. kötelesség, 10. kötelesség*

2. Kiosztja az 5.2. feladatlap második részét, meggyőződik róla, hogy világos-e a feladat, majd az előzőekhez hasonlóan önállóan, majd párban dolgoztatja a tanulókat. Tudatosítja bennük, hogy nem fontos a szöveget szó szerint, pontosan megérteni, a cél a kulcskifejezések megtalálásával az információ „megfejtése”. Ha szükséges, úgy segíti őket, hogy rámutat ezekre, illetve az első rész mondataiban található szinonimájukra. Végül irányítja a közös ellenőrzést. Az ismeretlen szavak, kifejezések jelentését megmagyarázza.

Megoldás: *7., 5., 4., 8., 2., 1., 3., 10., 6., 9.*

TANULÓI TEVÉKENYSÉG

1. A tanulók önállóan elolvassa a mondatokat eldöntik, hogy azok tanulói jogot vagy kötelességet fogalmaznak meg. A párjukkal összevetik a megoldásukat, ha ellenkező a véleményük, igyekeznek egymást meggyőzni. Végül részt vesznek a tanár által irányított ellenőrzésben.

2. A tanulók önállóan elolvassák a házirend pontjait, igyekeznek globálisan megérteni, és ily módon megtalálni az első rész azonos tartalmú mondatait. Majd konzultálnak a párjukkal, végül részt vesznek a közös munkában. Az ismeretlen szavakat és kifejezéseket beírják a füzetükbe/szótárfüzetükbe.

3. Kiosztja a feladatlap harmadik részét, tisztázza, hogy mi a feladat, és most is arra kéri a tanulókat, hogy először önállóan, majd párban dolgozzanak. Ezután a teljes csoportot kérdezi a szinonima-párokról.

Megoldás:

segítségért fordul valakihez – valaki segítségét kéri, igénybe vesz valamit – használ valamit, részt vesz valamiben – ott van valahol, egészségügyi ellátásban részesül – elmegy az orvoshoz, érdemjegy – osztályzat, eleget tesz a tanulmányi kötelezettségének – tanul az órákra, megírja a felméréseket és dolgozatokat, elkészíti a házi feladatokat, igazolja a hiányzását – igazolást visz (arról, hogy hol volt), fegyelmezett a magatartása – jól viselkedik, közösségi tulajdon – iskolai bútorok és eszközök, óvja a saját testi épességét – vigyáz magára

Végül beszélgetést kezdeményez, melynek során a kifejezések közül azok, amelyek az autentikus szövegben szerepelnek, más szövegkörnyezetbe kerülnek: **Milyen érdemjegyet kaptál legutóbb magatartásból?/Milyen iskolai programokon vettetek részt utoljára?** Stb.

3. A tanulók önállóan megkeresik az azonos jelentésű szavakat és kifejezéseket a két rész mondataiból, szükség esetén segítséget kérnek a páruktól, majd egyeztetik a megoldásukat, végül ismertetik azt a tanárral.

Végül részt vesznek a tanár által irányított beszélgetésben.

Jó lenne ide példa!